

Wat advocaten waarderen

Waarin moeten advocaten uitblinken volgens advocaten? Het *Advocatenblad* vroeg advocaten in een enquête naar de eigenschappen die volgens hen van het allergrootste belang zijn en vroeg wie zij binnen hun eigen rechtsgebied het meest waardeerden. De advocatuur kwam met een duidelijk antwoord.



Robert Stiphout

Beeld: Marco Miceli

Wat maakt een goede advocaat goed? In september en oktober stelde het *Advocatenblad* in een online-enquête die vraag aan advocaten. Bijna 250 advocaten, van éénpiters tot werknemers bij grote kantoren en van strafrechtkenners tot insolventierechtsspecialisten, gaven antwoord. De deelnemende advocaten mochten drie zaken noemen waarin een advocaat moet uitblinken. Hun antwoord: advocaten dienen vooral uit te blinken tijdens hun optreden ter zitting. Overtuigen scoorde al net zo hoog. Ook communiceren en kennis verwerven blijken advocaten belangrijk te vinden. Wat advocaten het minst noemden? Publiceren, managen en opleiden vormden elk nog geen één procent van het totaal aantal genoemde eigenschappen. En, opmerkelijk, ook acquireren scoorde laag met niet meer dan drie procent.

De ene advocaat blijkt de andere niet. Vrouwen legden bijvoorbeeld meer nadruk op communiceren en onderhandelen. Mannen op hun beurt kozen net iets vaker voor optreden in rechte en het verwerven van kennis. Ook tussen jong

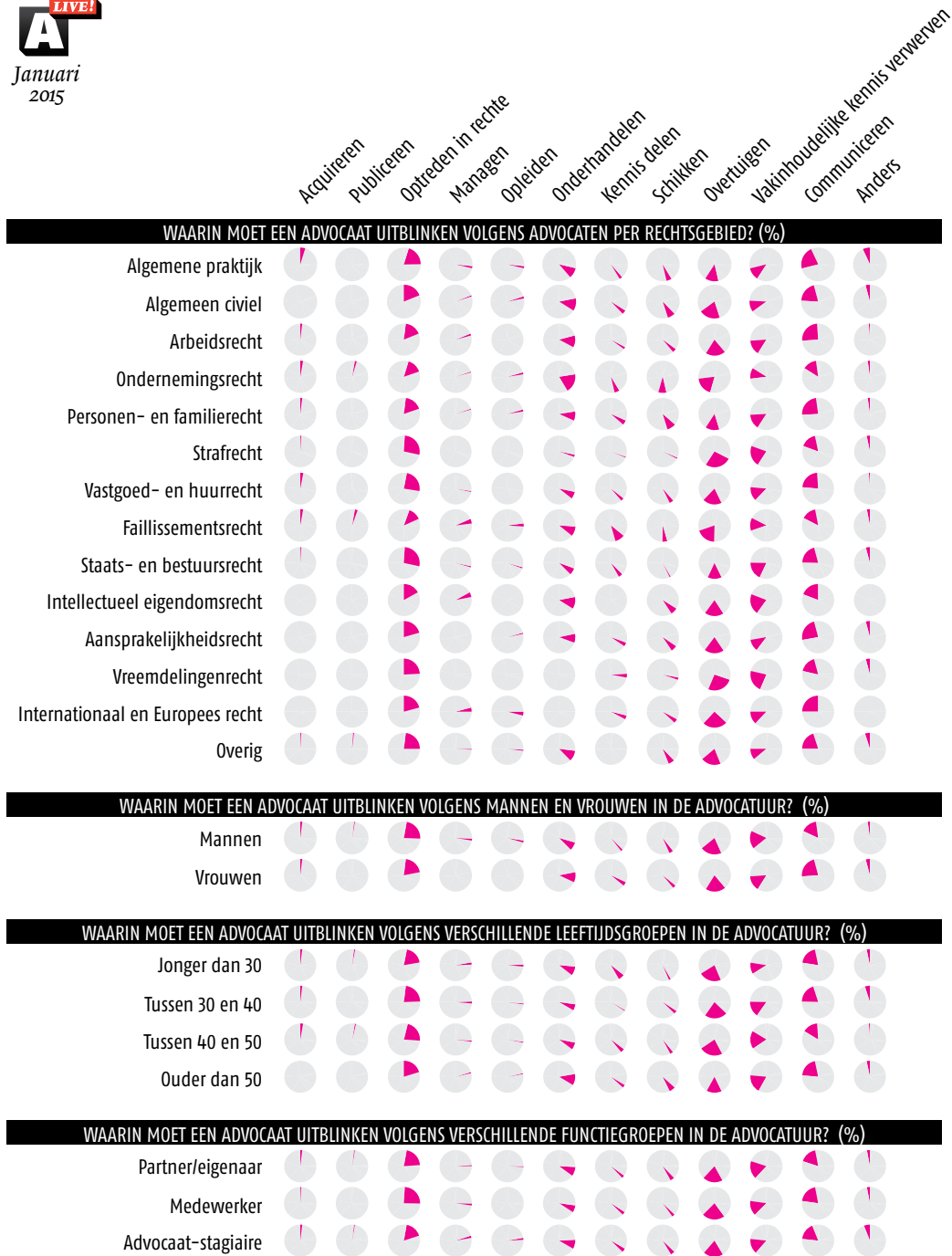
en oud bleken verschillen. Hoe ouder, hoe vaker het belang van schikken werd genoemd en hoe jonger, hoe meer belang er werd gehecht aan overtuigen. Opvallend was dat het verwerven van kennis door 30-minners minder vaak werd genoemd dan door oudere, en dus ervarener advocaten. Jeugdige bravoure of gewoon de nieuwe manier van werken?

Tussen de rechtsgebieden bleken er, begrijpelijkerwijs, ook verschillende opvattingen te bestaan over wat advocaten belangrijk vinden voor hun beroepsgroep. Optreden in rechte heeft binnen het strafrecht hoog aanzien. Binnen het ondernemingsrecht scoort onderhandelen het hoogst. Arbeidsrechtadvocaten hebben communiceren weer hoog in het vaandel.

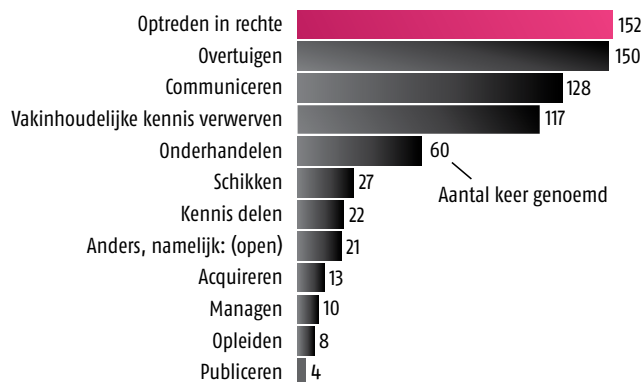
Het hart van de enquête bestond uit de vraag welke advocaat de respondent binnen het eigen rechtsgebied het meest waardeert, iemand dus die tot voorbeeld strekt voor beroepsgenoten binnen een specialisatie. Binnen drie rechtsgebieden tekenden zich duidelijke voorkeuren af. Binnen het strafrecht werd Wim Anker

van Anker & Anker in Leeuwarden het vaakst genoemd. Binnen het personen- en familierecht was dat Louis Zonnenberg van Banning Advocaten in Den Bosch. Rogier Duk van BarentsKrans tot slot werd genoemd door de meeste arbeidsrechtadvocaten. Alle drie dingen ze op 22 januari 2015, op het congres *Advocatenblad Live!* mee naar de titel van meest gewaardeerde advocaat van het jaar. Hun op het congres aanwezige beroepsgenoten (aankomen kan overigens op www.advocatenbladlive.nl) zullen door op het congres te stemmen, bepalen wie niet alleen binnen zijn eigen rechtsgebied de meeste waardering oogst, maar ook daarbuiten.

In de aanloop naar *Advocatenblad Live!* ging het *Advocatenblad* bij Anker, Duk en Zonnenberg langs om hen voor het oog van de camera en het oor van de recorder te vragen naar hun opvattingen over het vak en de uitoefening. Op de volgende pagina's en in filmpjes via ons YouTube-kanaal leest en ziet u welke eigenschappen zij belangrijk vinden binnen hun vak en wat er beter kan of zelfs moet.



WAARIN MOET EEN ADVOCAAAT VOLGENS ADVOCATEN UITBLINKEN?



Verantwoording

In september en oktober vroeg het *Advocatenblad* in een online enquête onder advocaten wat een advocaat goed maakt. Respondenten mochten drie zaken noemen waarin een advocaat moet uitblinken. Bovenstaande grafiek geeft de percentages van het totaal aantal door advocaten genoemde zaken weer.



ZIE HET INTERVIEW OP FILM VIA
WWW.ADVOCATENBLAD.NL

‘Werken in de advocatuur is een soort tienkamp’

Kennis en vooral ervaring maken volgens **Rogier Duk** dat advocaten hun vak wijs kunnen uitoefenen. Als het even kan, vermijdt de arbeidsrechtsspecialist een gerechtelijke procedure, houdt hij zijn zaken buiten de publiciteit en zorgt hij voor een schikking. ‘De goede zaken zijn zaken waarin beide partijen tevreden zijn.’

Sabine Droogleevers Fortuyn

Rogier Duk (67) ontvangt in vergaderzaal 'Groningen'. Zijn eigen kamer is te rommelig. De naam van de zaal verwijst naar de geschiedenis van het pand. Het kantoorgebouw van BarentsKrans aan de Haagse Lange Voorhout herbergde voorheen verzekeringsmaatschappij De Zeven Provinciën. De arbeidsrechtadvocaat begon zijn carrière in de advocatuur bij De Brauw Blackstone Westbroek, waar hij tot zijn 65ste jaar heeft gewerkt. Sinds 2012 werkt hij bij BarentsKrans. Duk praat bedachtzaam, laat af en toe een pauze vallen en formuleert uiterst nauwkeurig.

U heeft zich gespecialiseerd in het arbeidsrecht. Wat spreekt u daarin aan?

'Na enkele jaren bij De Brauw ben ik arbeidsrecht gaan doen. Dat was toen volop in ontwikkeling. De ontbindingen die nu de hoofdmoot zijn van de eigenlijke arbeidsrechtpraktijk, zijn ontstaan aan het eind van de jaren zeventig. De Hoge Raad sprak zich in 1970/1971 ook uit over loondoorbetaling aan stakers. Dat waren cassaties in belang der wet, dus die waren niet toegelicht. Belangenbehartiger van ondernemers FME was het niet eens met die uitspraken en wilde de Hoge Raad "om" krijgen. Zo kwam FME bij mijn kantoorgenoot mr. Wijckerheld Bisdom terecht, destijds naar veler opvatting de beste advocaat van Nederland. Wijckerheld Bisdom wilde het wel doen, maar alleen in cassatie. Ik ben toen de voorafgaande procedures als assistent van compagnon Van Arkel gaan doen. Uiteindelijk zijn dat de arresten-Wielemaker/De Schelde I uit 1977 en De Schelde/Wielemaker II uit 1980 geworden. Wijckerheld Bisdom heeft inderdaad de Hoge Raad in belangrijke mate "om" gekregen. Zo rolde ik in de collectieve arbeidsrechtpraktijk. En dat is op zichzelf leuk. Net zoals alles wat je op hoog

Rogier Duk (1947)

- 1964-1969:** Rechten, Universiteit van Amsterdam (UvA).
1969-1970: Columbia University School of Law (New York).
1970-1972: Wetenschappelijk medewerker sociaal-economisch recht, UvA.
1972-2011: Advocaat bij De Brauw Blackstone Westbroek, eerst Europees en economisch recht, na enkele jaren arbeidsrecht.
2012-heden: Arbeidsrechtadvocaat bij BarentsKrans.

Nevenactiviteiten: Rogier Duk is buitengewoon hoogleraar bijzondere arbeidsverhoudingen aan de Erasmus Universiteit. Hij is redacteur van *SEW* en van *TRA*. Met prof. Bouwens is hij de bewerker van *Van der Grinten Arbeidsovereenkomsten* (24e druk, 2014). Verder doceert hij aan verschillende PAO-cursussen, zoals de Grotius Academie en voor de SSR en geeft hij regelmatig masterclasses voor Kluwer Opleidingen.

Alleenwonend, een dochter (20) en een zoon (18).

niveau doet interessant is. Of het nu gaat om de advocatuur, het restaureren van schilderijen of vioolbouwen.'

Wat is volgens u de top vijf van vaardigheden of persoonlijke kenmerken waarin een advocaat op het gebied van arbeidsrecht moet uitblinken om goed te zijn?

'Het werken in de advocatuur, niet alleen de arbeidsrechtadvocatuur, is een soort tienkamp. Allerlei verschillende onderdelen maken er deel van uit. Je moet kunnen onderhandelen, je cliënten en de wederpartij kunnen overtuigen, het recht kennen, pleiten bij de rechter, goede stukken schrijven.

De kunst zit hem in het beheersen van verschillende vaardigheden tegelijkertijd.'

Wat is volgens u het allerbelangrijkste waar een arbeidsrechtadvocaat over moet beschikken?

'Het gaat om kennis en vooral ervaring die samen tot wijsheid leiden. Als een jurist belt voor advies, en ik hetzelfde vind als de jurist, maar de directie dat liever niet hoort, stelt de jurist het op prijs als ik mijn visie schriftelijk bevestig. Dan kan de jurist zeggen: "Zie je wel, Duk zegt het ook." Maar meestal zeggen cliënten: "Waarom zou u het moeten bevestigen? We gaan wel naar een ander als het niet blijkt te kloppen." Dat is schakelen, dingen weten die je in een vergelijking kunt betrekken. En het is prachtig spectaculair om zaken uit te procederen, om principiële vragen bij de Hoge Raad aan de orde te stellen. Maar als het in meer dan tien tot vijftien procent van je zaken niet lukt om tot een schikking te komen, is er iets mis. Procederen gaat vaak gepaard met media-aandacht. En dat werkt vaak uitermate beschadigend, zowel voor een bedrijf als voor een individu. In de top van grote organisaties weten ze dat. Je zult nooit uitgebreid te horen krijgen waarom de een of de andere CEO van multinational X weggaat. Mensen denken dat een proces er is om de rechtvaardigheid te laten zegevieren. Dat is uiteindelijk wel de bedoeling, maar zo werkt het niet altijd helemaal. Als het niet nodig is, zeg ik tegen mijn cliënt: "Begin niet aan een procedure, het is een doodlopend pad, of erger nog, het is een pad dat in een moeras leidt. Voorzichtig om het moeras heen lopen!"

Wat ziet u als een groot succes in uw carrière?

'Je werkt niet voor persoonlijk succes of voor het winnen van een procedure. De goede zaken zijn zaken waarin beide partijen tevreden zijn. De ervaring die

Judith, redacteur bij OpMaat

“OpMaat bundelt juridische vakinformatie in één complete en actuele bron.”



TIP

van de mensen van OpMaat

OpMaat: de complete en actuele online database voor juridische vakinformatie.

OpMaat bundelt nieuws, jurisprudentie, wet- en regelgeving en openbare publicaties in één online toegankelijke bron. We voegen daar Sdu Commentaar, praktijktijdschriften en handige tools aan toe. OpMaat van Sdu is dan ook onmisbaar in uw praktijk.

Overtuig uzelf met een vrijblijvend gratis abonnement en profiteer een maand lang van alle voordelen van OpMaat inclusief de e-mailattendingen.

Direct aanvragen of de mogelijkheden voor uw praktijk bespreken? Neem contact op met één van onze adviseurs via 070 378 93 13.

Vraag een gratis proefabonnement aan op opmaat.sdu.nl

» je door de jaren heen opbouwt, helpt je om een zaak zo veel mogelijk naar ieders tevredenheid te schikken. Het drukken van een stempel op het recht is geen ambitie van mij, dat is een bijproduct. En dat doe je natuurlijk ook alleen maar in de cassatiepraktijk, die nog geen tien procent van mijn eigen praktijk beslaat.’

Van welke fout, indien u die maakte, heeft u het meeste geleerd?

‘Ik stond een meneer bij in een ontslagprocedure. Zijn werkgever wilde hem weghebben. We waren heel intensief bezig om dat te voorkomen, dat leek ook te lukken. Voordat hij met vakantie ging, kwam hij nog even bij mij langs om de stand van zaken te bespreken. Hij ging naar Engeland en vervolgens hoorde ik van zijn inmiddels weduwe dat hij tijdens die vakantie aan een hartinfarct was bezweken. Je kunt nooit zeggen dat dat door de spanningen in die zaak kwam. Maar je kunt ook nooit uitsluiten dat het eraan heeft bijgedragen. Daardoor heb ik geleerd dat je er rekening mee moet houden wat je cliënt wel en niet kan hebben. Dat voorbeeld geef ik nog vaak als ik cliënten zeg dat ze misschien niet zo heel hard op hun eigen recht moeten staan.’

Waar heeft u het meeste plezier in binnen uw vak?

‘Het ambachtelijke, het timmeren, een mooi lang strak stuk schrijven waar alles in staat. Dat is een intellectueel plezier. Maar wat eigenlijk nog veel plezieriger is, als je een zaak voor een cliënt goed hebt opgelost. Dat je een beetje vrede sticht en erger voorkomt.’

Welk dilemma is u het meest bijgebleven in de uitoefening van uw vak en hoe heeft u dit opgelost?

‘Er zijn dilemma’s van: is het in het belang van mijn cliënt om iets fouts te doen? Soms gaat het belang van je cliënt voor de Gedragsregels. Als een feit bijvoorbeeld wordt toegegeven in het kader van confraterneel overleg,

en vervolgens keihard wordt ontkend. Dan zeg je tegen de advocaat van de wederpartij: “Je hebt het daar toch toegegeven? Ik zal je als getuige horen.” Het zonder overleg met de wederpartij in het geding brengen van confraterneel overleg, is klachtwaardig. Maar in het belang van je cliënt moet je dat soms maar riskeren.’

Waarom denkt u dat u gewaardeerd wordt door uw collega’s?

‘Een collega-advocaat, Dirk van Gendren uit Utrecht, zei: “Dat is zo raar met jou, we komen altijd tot een schikking. Want jij zegt eerst wat er sterk is in jouw zaak en zwak is in de mijne. Daarna zeg je wat er sterk is in mijn zaak en zwak in de jouwe. En dan kom je met een suggestie voor een oplossing. Dan hoeven ook niet zo lang zo ongelofelijk ingewikkeld te doen.” Dat vond ik een compliment.’

Welk advies zou u advocaten willen meegeven die zich (willen) specialiseren in het arbeidsrecht?

‘Zorg dat je zaken oplost in plaats van persoonlijke triomfen na te streven. Door verstand en wijsheid te gebruiken en afstand te nemen van het al te particuliere belang waarvoor je bent ingehuurd. Elke zaak heeft twee kanten, totdat je de derde kant ontdekt. Een cliënt komt bij u en heeft gelijk. De andere partij denkt ook dat hij gelijk heeft. Het is uw taak om als het tot het gaatje gaat inderdaad het gelijk van uw cliënt te bevechten. Maar het is veel beter om te zorgen dat die beide gelijken elkaar zó vinden, dat beide partijen even tevreden of even ontevreden zijn over de oplossing.’

‘Elke zaak heeft twee kanten, totdat je de derde kant ontdekt’

Het *Advocatenblad* vroeg advocaten wie zij het meest waarderen binnen hun rechtsgebied. Arbeidsrecht-advocaten lieten er geen twijfel over bestaan en kozen voor een – in hun woorden – vakinhoudelijke kei, een van de slimsten, zo niet de slimste, binnen hun vakgebied. Vindt u dat deze arbeidsrechtsspecialist niet alleen binnen zijn eigen rechtsgebied, maar ook daarbuiten de meeste waardering hoort te oogsten? Maak dan van deze snelle denker de meest gewaardeerde advocaat van het jaar, kom op 22 januari naar *Advocatenblad Live!* en stem daar op Duk.





ZIE HET INTERVIEW OP FILM VIA
WWW.ADVOCATENBLAD.NL

‘Je kunt niet met twee benen in één kous geraken’

Integriteit is volgens **Wim Anker** het belangrijkste waarover een strafrechtadvocaat moet beschikken. Hij geniet van het houden van pleidooien en van het uitvechten van principiële zaken. Daarnaast voelt hij zich geroepen om collega-advocaten, studenten en andere geïnteresseerden te vertellen over zijn vak en zo de positie van de strafrechtadvocatuur te versterken. ‘We zijn de waakhonden van ons rechtsbedrijf. We blaffen, en soms bijten we ook.’

Sabine Droogleevers Fortuyn

Een koekoeksklok, opgezette vogels, schilderijen van landschappen en op tafel een hoogpolig Perzisch kleedje. De werkkamer van Wim Anker (61) doet denken aan de huiselijke, bruine cafés waar hij graag komt nadat hij heeft gepleit en waar hij een neutje neemt om de spanning van zich af te laten glijden. Wim Anker begon samen met zijn tweelingbroer Hans in 1991 Anker & Anker Strafrechtadvocaten in Leeuwarden. Daarvoor werkte hij tien jaar als advocaat voor een ander kantoor in de Friese hoofdstad. Als zijn werk ter sprake komt, lichten zijn ogen op en praten zijn handen mee.

U heeft zich gespecialiseerd in het strafrecht. Wat spreekt u daarin aan?

‘Het is enerverend, geen zaak is hetzelfde, er is altijd spanning en emotie. Improviseren op de zitting, reageren, niets is zoals je ’s ochtends denkt of verwacht. En het vechten, strijden, knokken, schieten voor een cliënt. Broer Hans en ik vinden het heerlijk om tegen grote instanties met veel bevoegdheden, geld, macht en middelen, ten strijde te trekken. Ik zeg wel eens gechargeerd: “Het OM heeft een parket van 150 medewerkers en Hans en ik hebben alleen Nicole, onze secretaresse.” Dan sta je in voelbaltermen bij de start met 3-0 achter en moet je proberen gelijk te scoren, met verlenging en strafschoppen. Daar word je strijdlustig van en creatief. Wij móeten, knallen. Eén van de kantoor-motto’s is: “Het is de tegenwind die de vlieger doet stijgen.”’

Wat is volgens u de top vijf van vaardigheden of persoonlijke kenmerken waarin een advocaat op gebied van strafrecht moet uitblinken om goed te zijn?

Wim Anker (1953)

- 1972-1977:** Rechten, Rijksuniversiteit Groningen.
- 1977-1981:** Beleidsmedewerker van de directie Terbeschikkingstelling van de regering (TBR) en reclassering op het ministerie van Justitie.
- 1981-1991:** Advocaat-stagiaire en later strafrechtadvocaat bij Advocatenkantoor Stoop, Leeuwarden.
- 1991-heden:** Strafrechtadvocaat bij Anker & Anker Strafrechtadvocaten, Leeuwarden.

Nevenactiviteiten: Wim Anker geeft gastcolleges op universiteiten. Hij is een veelgevraagd spreker voor bedrijven, organisaties en verenigingen over het werk van de advocaat in strafzaken. Hij verzorgt samen met kantoorgenoot Jan Boksem en broer Hans cursussen voor advocaten in het gehele land (Anker & Anker Opleidingen).

Gehuwd, een dochter (22).

‘Vakinhoudelijke kennis op peil houden. Dat betekent literatuur en jurisprudentie, het liefst tot en met gisteren of vanochtend. Wij proberen helemaal up-to-date te zijn. Punt twee is presentatie en overtuiging middels pleidooi ter terechtzitting, één van de allermooiste onderdelen van het vak. Derde punt is de vaardigheid om met cliënten van diverse pluimage om te gaan. De ene en de andere cliënt zijn onvergelijkbaar. Toch moet je de taal van de cliënt spreken. Een band opbouwen, het liefst een vertrouwensband.

Organisatie en planning, ook heel belangrijk. Je bent ook ondernemer. Je moet je beroepstermijnen goed in de gaten houden, mijn broer leidt het hele kantoor, vijfentwintig man, ook de logistieke kant. En de attitude, vechtersmentaliteit, niet bang zijn, lef, creatief zijn, vooral anno 2014, roeien tegen de stroom in. Laatst zei een president in Rotterdam: “Anker, u begint steeds luider te spreken.” Ik zei: “Klopt, daar vraagt het politieke klimaat om, en het hardere strafklimaat ook.”

Wat is volgens u het allerbelangrijkste waar een strafrechtadvocaat over moet beschikken?

‘Dat je als advocaat betrokken bent bij je cliënt, voldoende vakkennis hebt, maar met name dat je integer bent, betrouwbaar en dat je dat ook uitstraalt naar buiten toe. Want dat is verschrikkelijk belangrijk voor het imago van de advocatuur en vooral voor de strafadvocatuur.’

Wat ziet u als een groot succes in uw carrière?

‘Tegen jonge advocaten zeg ik: “Praat nooit over winst en verlies, het is geen voetbalwedstrijd”. Het mooiste resultaat in mijn praktijk was de beslissing in de zaak tegen Aldo G., die in eerste instantie was veroordeeld tot levenslang, maar in hoger beroep geheel werd vrijgesproken. Dus van nooit meer eruit, naar koffers pakken en naar huis! Ik noem dit echter nooit de mooiste zaak in mijn loopbaan, dat is niet chic, er is immers in deze zaak sprake van rouwende nabestaanden. Het betrof een dubbele moord.

Binnen kantoor hebben we zo’n tien keer meegemaakt dat door een individuele strafzaak de wet werd veranderd, dan wel de heersende jurisprudentie wijzigde. Ik geniet van

Voor elke advocaat een eigen Collectie

A

Collecties Advocatuur

Elke Collectie bevat complete need-to-know informatie, gebundeld per rechtsgebied. Met Kluwer Navigator krijgt u snel en gemakkelijk online toegang tot de informatie die u voor uw werk nodig heeft. De inhoud is actueel en van de hoogste kwaliteit, daar staan onze topauteurs garant voor. Voor de advocatuur hebben wij ook Expert Collecties beschikbaar. Deze bieden verdieping op onderwerpsniveau.

V

De volgende Collecties zijn beschikbaar:

- Aansprakelijkheid, Verzekering & Schade
- Arbeidsrecht
- Banking & Finance
- Burgerlijk procesrecht
- Contractenrecht
- IE- en ICT-recht
- Insolventierecht
- Omgevingsrecht
- Ondernemingsrecht
- Personen-, familie- en erfrecht
- Sociale zekerheidsrecht
- Staats- en bestuursrecht
- Strafrecht
- Vastgoedrecht

Meer informatie
of direct een
proefabonnement
afsluiten?

kluwernavigator.nl

A

Kluwer Navigator. Sneller tot essentie.

Kluwer Navigator is de online content portal (zoekmachine) die u toegang geeft tot een omvangrijke database met vakinformatie. Eenvoudig en gericht zoeken met de Kluwer Navigator zorgt ervoor dat u alle relevante en praktische informatie direct beschikbaar krijgt.

V

» deze principiële zaken. Halverwege de jaren negentig hebben we bijvoorbeeld de betrouwbaarheid van flitspapieren aan de orde gesteld. We hebben het Nederlands Meetinstituut gevraagd om een rapport, dat was een gokje. En daaruit bleek dat, als een paal de grond in gaat, er altijd een foutmarge is naar boven en naar beneden van drie procent. Dus toen heeft de Hoge Raad 15 december 1995 bepaald dat die drie procent altijd moet worden afgetrokken en gecorrigeerd. Dat geldt vandaag de dag nog steeds. Dan staat er: “Na correctie”, en dan denk ik: ja, dat is ’m!’

Van welke fout, indien u die maakte, heeft u het meeste geleerd?

‘Ik heb in mijn enthousiasme twintig jaar geleden in een grote fraudezaak me een beetje begeven op het civiele vlak en me ook wat bemoeid met de schulden die mijn cliënt had. Dus ik heb toen gezegd: “Misschien kan ik wel eens wat bemiddelen met creditoren”. Heel erg dom. Want ik had van dat terrein onvoldoende kennis, en dat liep ook niet goed, daar was de cliënt ook zeer ontevreden over. Dat doe ik nooit weer. Gewoon helder zijn, dit is mijn terrein en verder niets.’

Waar heeft u het meeste plezier in binnen uw vak?

‘In het pleidooi op de openbare zitting. Daar werk je soms een halve dag naartoe, en soms ook weken. En dat is het ultieme moment. Zegt de president: “En nu het woord voor pleidooi.” Kop en staart, proberen te overtuigen, en de spanning op de zitting. Wij vinden dat we het allermooiste beroep hebben van Nederland. Daarom geven Hans en ik ook lezingen,

zeker honderd per jaar. Om dat aan de buitenwereld toe te lichten.’

Welk dilemma is u het meest bijgebleven in de uitoefening van uw vak en hoe heeft u dit opgelost?

‘We hebben hier veel discussie over ethische kwesties. We hebben dat bijvoorbeeld heel pregnant gehad in de dubbele bijmoord in Badhoevedorp. Daarbij heeft een moeder met een bijl haar man en haar veelbelovende dochter gedood. Dat meisje heette Daphne F. Ze had een achternaam die zelden voorkomt. Zij volgde een gastcollege dat ik in Maastricht gaf. Na afloop ben ik

met haar naar café In Den Ouden Vogelstruys gegaan en zij was heel enthousiast, ze wilde hier stage lopen, en ze had me later ook een mail gestuurd. Twee weken later lees ik in de krant: “Moeder doodt rechtenstuderende dochter Daphne F. Ik denk: het zal toch niet? En wie belde er? Moeder. “Wilt u me bijstaan? Dubbele moord.” Ik zeg: “Nee.” De dochter heeft een gezicht gekregen. Je kunt niet met twee benen in één kous geraken, dat is heel belangrijk, hè, want dan loop je nog vijf centimeter, en dan houdt het op.’

Waarom denkt u dat u gewaardeerd wordt door uw collega’s?

‘Moeilijk. Ik hoop dat men zegt: “Kantoor Anker & Anker is er altijd als wij komen met individuele vragen en individuele verzoeken over onze eigen zaken.” Want daar staan we voor open. We hebben als uitgangspunt: we zijn er niet alleen voor onszelf, maar voor de hele balie, met name de strafbalie, opdat die sterker wordt, want dat is in het belang van de cliëntèle.’

Welk advies zou u advocaten willen meegeven die zich (willen) specialiseren in het strafrecht?

‘Ik hoop dat velen die richting zullen kiezen. Maar ik heb er ook een waarschuwing bij. Het strafklimaat is verhard. Ik zeg tegen jonge advocaten: “Je moet een dikke huid hebben, heel goed tegen kritiek kunnen, continu uitleggen aan je omgeving waarom je dit doet en hoe je het doet.” Tegelijkertijd, strafadvocaten hebben we in het huidige klimaat meer nodig dan ooit. Want wij zijn anno 2014 heel belangrijk voor de balans in de symbolische weegschaal van Vrouwe Justitia. We zijn de waakhonden van ons rechtsbedrijf. We blaffen, en soms bijten we ook.’

‘Strafrecht-advocaten moeten een dikke huid hebben’

Het *Advocatenblad* vroeg advocaten wie zij het meest waarderen binnen hun rechtsgebied. Strafrechtadvocaten kozen voor een – in hun woorden – uitmuntend pleiter, een nuchtere Fries met oog voor de praktijk, kortom, voor een pure advocaat met het hart op de juiste plaats. Vindt u dat deze strafpleiter niet alleen binnen zijn eigen rechtsgebied, maar ook daarbuiten de meeste waardering hoort te oogsten? Maak dan van deze integere Fries de meest gewaardeerde advocaat van het jaar, kom op 22 januari naar *Advocatenblad* Live! en stem daar op Anker.





‘Je moet de regels kennen om te weten wanneer je ze los kunt laten’

De fundamentele bereidheid om zaken op te lossen is volgens **Louis Zonnenberg** onontbeerlijk voor goede familierechtadvocaten. Mediation of *Collaborative Divorce* is hiervoor volgens hem uitermate geschikt, tenzij de tegenstellingen te groot zijn. Dan is een procedure de enige mogelijkheid. ‘Ik vind het best wel een succes als je juridisch technisch een zaak wint, tot de Hoge Raad aan toe, omdat je er steeds van overtuigd bent dat het inderdaad zo zit.’

Sabine Droogleevers Fortuyn

An het eind van een lange gang op de eerste verdieping van het kantoor van Banning Advocaten in 's-Hertogenbosch, is de werkkamer van Louis Zonnenberg (61). Een houten boekenkast, een royaal bureau, aan de muur hangen schilderijen met bonte kleuren, vrouwen en vogels, en een familieportret. Een miniatuur Citroën Traction Avant staat op een dressoir. Thuis heeft hij deze 'trouwauto' in het groot.

Advocaat worden was een jongensdroom van Zonnenberg. Hij begon zijn carrière bij Banning Advocaten als bestuursrechtsadvocaat, maar al gauw raakte hij geïnteresseerd in het personen- en familierecht. Het plezier waarmee hij zijn werk doet, straalt van zijn gezicht af als hij over zijn vak praat.

U heeft zich gespecialiseerd in het personen- en familierecht. Wat spreekt u daarin aan?

'Het komt erop aan dat mensen in de moeilijkste tijd van hun leven iemand naast zich hebben die het proces dat er volgt kan maken of breken. Dus het is heel belangrijk om dat vooral goed te maken, te regelen, op te lossen. Het menselijke spreekt me aan. En gaandeweg heb ik gemerkt dat het personen- en familierecht ook heel juridisch is. Je hebt een behoorlijke kennis van het complete burgerlijk recht en van fiscaliteit nodig. En je moet veel van pensioen weten. Ik vind het bovendien nog steeds een uitdaging om naar de rechtbank te gaan, naar hoven of naar een arbitraal college. Dat komt ook allemaal bij het familierecht kijken.'

Wat is volgens u de top vijf van vaardigheden of persoonlijke kenmerken waarin een advocaat op gebied van personen- en familierecht moet uitblinken om goed te zijn?

Louis Zonnenberg (1953)

- 1973-1979:** Rechten, Radboud Universiteit Nijmegen.
- 1978-1980:** Ambtenaar ruimtelijke ordening gemeente Wijchen.
- 1980-heden:** Advocaat bij Banning Advocaten, 's-Hertogenbosch, eerst voornamelijk bestuursrecht, sinds 1996 gespecialiseerd in het personen- en familierecht.

Nevenactiviteiten: Louis Zonnenberg is raadsheer-plaatsvervanger in de familiekamers van de Gerechtshoven Den Haag en Amsterdam, N.A.I.-arbitrator, docent bij diverse postdoctorale (specialisatie)opleidingen en bij Banning Opleidingen. Hij is auteur van het handboek 'Het verrekenbeding' en het boek 'Scheidingsmediation'. Daarbij is hij redactielid van *EB Tijdschrift voor Scheidingsrecht*, van *Rechtspraak Familierecht (RFR)* en diverse boeken.

Samenwonend, een dochter (35), drie zonen (33, 31 en 29 jaar), twee niet-biologische dochters (38 en 37).

'In de eerste plaats moet je inventief zijn. Daarbij moet je de fundamentele bereidheid hebben om een zaak op te lossen. Oplossingen zoeken die haalbaar zijn, die kunnen binnen de marges van de wet, ook fiscaal en waarmee mensen geholpen zijn. Helaas zijn er ook familierechtadvocaten die die fundamentele bereidheid missen. Zij procederen alleen maar en maken mensen eigenlijk heel ongelukkig.

Een goed jurist zijn moet je ook. Je moet de regels kennen om te weten wanneer je de regels in bepaalde gevallen los kunt laten.

Verder denk ik dat mediation heel belangrijk is binnen ons rechtsgebied. *Collaborative Divorce* of overlegsscheiding is een tweede loot aan de stam. In het familierecht is het vaak het best als partijen zelf oplossingen zoeken en het oordeel niet overlaten aan de rechter. De rechter hakt een knoop door aan de hand van de regels. Of partijen daar blij mee zijn, is maar zeer de vraag. Met mediation of *Collaborative Divorce* kun je met elkaar, kijkend naar ieders belang, heel goede oplossingen voor alle betrokkenen vinden. Daarbij moet je als advocaat wel in staat zijn om de belangen van partijen te zien en te behartigen. En niet: dit is mijn standpunt en zó zal het gebeuren.

Overtuigingskracht is het vijfde punt. Want dat heb je nodig, zowel naar cliënten en de wederpartij toe, als wanneer je naar de rechter gaat.'

Wat ziet u als een groot succes in uw carrière?

'Met twee kantoorgenoten heb ik onlangs een man bijgestaan in een scheidingszaak. Hij woonde samen met zijn partner. De man was heel rijk geworden vanwege zijn werk op gebied van onroerend goed. De vrouw dacht: het is niet eerlijk, wij zijn niet getrouwd en ik wil eigenlijk ook mijn deel. Ze had de pech dat ze verliefd werd op een andere man. Toen dacht ze: als ik mijn partner nu eens probeer te verleiden tot een samenlevingsovereenkomst, nog een samenlevingsovereenkomst en wellicht daarna nog een huwelijk. Dan kan ik vervolgens bij hem weggaan en dan heb ik de helft. Haar man wist wel dat zij een keer iets had gehad met een ander. Daar hebben ze het met elkaar over gehad. Hij erkende dat hij ook wel eens de fout was ingegaan. Vervolgens hebben ze gezegd: "Dat laten we achter ons. Wij gaan met elkaar verder, nie-

mand is brandschoon.” Ze hebben twee samenlevingsovereenkomsten gesloten. Vervolgens kwam er een scheiding. De man kwam erachter dat de relatie met de andere man nooit was beëindigd en dat zijn partner wel bewust zichzelf wilde verrijken om vervolgens bij hem weg te gaan. Hij heeft gezegd: “Die samenlevingsovereenkomsten ben ik aangegaan onder dwaling en moeten dus worden vernietigd.” De rechtbank zag daar helemaal niets in. Met name niet omdat je volgens de rechtbank niet verplicht bent om alle details van je privéleven te delen met je partner. Je mag ook dingen voor jezelf houden. In het familierecht moet er een verzwaarde grond zijn om dwaling aan te nemen. Daar heeft het hof van gezegd: “Klopt, alleen zijn sommige zaken geen detail meer. En die moet je opbiechten om te voorkomen dat de ander zich onder een valse voorstelling van zaken bindt aan een samenlevingsovereenkomst. Dus: wel dwaling. En de Hoge Raad heeft dat bekrachtigd. Ik vind het best wel een succes als je juridisch technisch een zaak wint, tot de Hoge Raad aan toe, omdat je er steeds van overtuigd bent dat het inderdaad zo zit en het ook juist vindt. Dergelijke zaken zijn zelden te regelen via mediation.’

Van welke fout, indien u die maakte, heeft u het meeste geleerd?

‘Ik heb verschillende keren meegemaakt dat ik de advocaat van de andere partij niet loepzuiver heb ingeschat. Dacht dat hij of zij de bedoeling had de zaak te regelen, maar er kennelijk ook andere belangen meespeelden, waarvan ik niet weet welke. Hierdoor kon ik de cliënt geen goede minnelijke oplossing bieden en moest hij gaan procederen.’

Waar heeft u het meeste plezier in binnen uw vak?

‘Dat is zeker cursus geven. Ik draag graag kennis over op anderen. En ik vind het interessant om met cursisten te discussiëren over: hoe zit het echt?’

En in die discussie probeer je er toch samen achter te komen hoe het

‘Mediation is heel belangrijk binnen ons rechtsgebied’

Het *Advocatenblad* vroeg advocaten wie zij het meest waarderen binnen hun rechtsgebied. Familierechtadvocaten kozen voor de oud-voorzitter van hun specialisatievereniging, een advocaat met een – in hun woorden – breed netwerk en sterke wetenschappelijke interesse, kortom een echte expert die zijn kennis graag deelt. Vindt u dat deze kennisdeler niet alleen binnen zijn eigen rechtsgebied, maar ook daarbuiten de meeste waardering hoort te oogsten? Maak dan van deze gentleman-advocaat de meest gewaardeerde advocaat van het jaar, kom op 22 januari naar *Advocatenblad Live!* en stem daar op Zonnenberg.



zou moeten zijn. Hoe krijgen we de wetgeving zo veranderd of de jurisprudentie zo uitgelegd, dat er een betere samenwerking ontstaat? In het verlengde daarvan schrijf ik graag artikelen die door advocaten maar ook door rechters worden gelezen, waardoor een oplossing die je bepleit, ook daadwerkelijk in zaken wordt aangenomen.’

Welk dilemma is u het meest bijgebleven in de uitoefening van uw vak en hoe heeft u dit opgelost?

‘Er is geen specifiek dilemma dat ik zou kan noemen. Buiten de voortdurende aanwezigheid van dilemma’s. Want je moet steeds kiezen tussen, soms twee kwaaie, soms twee goede, oplossingen. Maar er is er niet eentje die eruit springt.’

Waarom denkt u dat u gewaardeerd wordt door uw collega’s?

‘Lastig. Je denkt niet zo snel dat je gewaardeerd wordt door anderen en zeker niet om welke redenen. Maar ik denk dat het komt omdat ik bereid ben in iedere zaak te trachten tot oplossingen te komen. En misschien ook wel omdat ik redelijk veel cursussen geef en veel kennis overdraag en daardoor ook veel mensen ken.’

Welk advies zou u advocaten willen meegeven die zich (willen) specialiseren in het personen- en familierecht?

‘Zorg dat je inventief en juridisch heel goed wordt zodat je de allerbeste oplossingen voor je cliënt kunt bereiken. Hoe doe je dat? Specialisatie-opleidingen volgen, mediationstechnieken leren en altijd je oren en ogen open houden.’